

ΘΟΔΩΡΗΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΙΑ ΤΟ "ΜΙΚΡΑΣΙΑ-ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΑΠΟΧΩΡΙΣΜΟΥ" ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ

Συμπληρώνονται φέτος 100 χρόνια από τη μεγάλη καταστροφή της Μικρασίας και τούτο το αυτοτελές μυθιστόρημα είναι ο δικός μου τρόπος να τιμήσω τις ιερές μνήμες και τους ανθρώπους μας που μαρτύρησαν σ' εκείνα τα ευλογημένα χώματα.

Πολλές και πολλοί, θα αναρωτιέστε. Και λοιπόν; Άλλο ένα μυθιστόρημα για τη Σμύρνη ενώ έχουν εκδοθεί και κυκλοφορήσει εκατοντάδες; Έχετε δίκιο να αναρωτιέστε, αυτή είναι η αλήθεια.

Μα τούτο δεν είναι απλώς ένα μυθιστόρημα για τη Σμύρνη των εκατόν ογδόντα χιλιάδων Ελλήνων, είναι ένα μυθιστόρημα για ολόκληρη τη Μικρασία του ενάμιση εκατομμυρίου. Για τη Φώκαια, το Αϊβαλί, την Ερυθραία, το Ικόνιο, τη Σύλλη, την Καππαδοκία, το Αϊδίνι. Σε όλους αυτούς τους ευλογημένους τόπους διαδραματίζεται η μυθιστορηματική πλοκή, πλεγμένη αξεδιάλυτα, όπως πάντα, με την Ιστορία.

Κατ' αρχάς δεν είναι ένα μυθιστόρημα για μάγισσες, μαγικά, μαντζούνια, ξόρκια και άλλες τέτοιες ανοησίες, υποτιμητικές για τους Μικρασιάτες και τις Μικρασιάτισσες. Ούτε είναι ένα μυθιστόρημα για τους ολίγους έχοντες και κατέχοντες, με τα αρχοντικά, τα ασημικά και τα πορσελάνινα σερβίτσια. Είναι ένα μυθιστόρημα για τους απλούς και αξιοπρεπείς ανθρώπους του καθημερινού μόχθου, όταν χρειάστηκε και του εθνικού αγώνα, που αποτελούσαν τη συντριπτική πλειοψηφία των Μικρασιατών, για τους προπάτορες και τους προγόνους πολλών από εμάς που έχουμε προσφυγικές ρίζες.

Είναι, επίσης ένα μυθιστόρημα για την άγνωστη, την υπόγεια Σμύρνη που σαν μεγάλο λιμάνι, όπως η Μασσαλία και η Αλεξάνδρεια, διέθετε πληθώρα από καταγώγια, καφέ αμάν, καφέ σαντάν, μπορντέλα και σκλαβοπάζαρα, καταγώγια στα οποία θα παλέψει με νύχια και δόντια να επιβιώσει η κεντρική ηρωίδα Άννα Παπάζογλου.

Είναι, τέλος, ένα μυθιστόρημα για τη λύτρωση και την απελευθέρωση από αιώνες σκλαβιάς, καταπιέσεων, διώξεων και αδικοχαμένου αίματος.

Η ιστορία ξεκινά το 1914, από τη Φώκαια, μια πόλη στα παράλια της Μικρασίας, εξήντα χιλιόμετρα βόρεια από τη Σμύρνη, αρχαία ελληνική αποικία υπό την ηγεσία των Αθηναίων.

Ετούτη η φημισμένη πόλη, δέχθηκε εκείνη τη χρονιά το φρικτότερο κύμα βίας, πυρπολήσεων και λεηλασιών από τους Τούρκους. Μέσα σε ένα μερόνυχτο, οι δώδεκα χιλιάδες Έλληνες κάτοικοί της εξαφανίστηκαν. Άλλοι σφαγιάστηκαν στους δρόμους από τον μαινόμενο τουρκικό όχλο, άλλοι κήκαν ζωντανοί μέσα στα σπίτια τους, ενώ οι τυχεροί κατάφεραν να επιβιβαστούν σε βάρκες και καΐκια και να φύγουν ξεγυμνωμένοι. Ήταν μια πρόβα τζενεράλε για το τι είχαν σκοπό να κάνουν και τι έκαναν τελικά οι Τούρκοι όταν μπήκαν στη Σμύρνη οκτώ χρόνια αργότερα. Η Φώκαια, λοιπόν, είναι το λιμάνι απ' το οποίο ξεκινά το τρικυμισμένο μυθιστορηματικό ταξίδι της «Μικρασίας» και της Αννίως Παπάζογλου, που καταλήγει στην Κόνια, την Καππαδοκία, το Αϊδίνι και τη απελευθερωμένη Σμύρνη.

Προσωπικά δεν ήθελα ένα ακόμη βιβλίο λύπης, θλίψης, στενοχώριας και κλαυθμού για την Μικρασιατική Καταστροφή. Ήθελα ένα βιβλίο τιμής και συγκίνησης για τους απλούς ανθρώπους που αλέστηκαν από το ίδιο τους το όνειρο και τις μυλόπετρες της Ιστορίας. Μα πióτερο απ' όλα ήθελα ένα βιβλίο περηφάνιας για το έθνος μας, τον λαό μας και τον στρατό μας, τα στρατευμένα παιδιά του λαού μας δηλαδή, που ξεκίνησαν το 1912 από τη Θεσσαλία και προελαύνοντας νικηφόρα έφτασαν δέκα χρόνια μετά να καταλάβουν ολόκληρη σχεδόν την Τουρκία και να απελευθερώσουν τη Μικρασία.

Αν κάτι χαρακτηρίζει το μυθιστόρημα πέρα από την απόλαυση της ανάγνωσης και την αγωνία της πλοκής, είναι ετούτες οι τρεις λέξεις: τιμή, συγκίνηση και περηφάνια. Αυτές προσπάθησα να υπηρετήσω, αυτές προσπάθησα να εμφυσήσω στις σελίδες, στις περιγραφές και στις κουβέντες της Άννας Παπάζογλου που ενσαρκώνει την κάθε κόρη, την κάθε αδερφή, την κάθε μάνα της Μικρασίας, του Πόντου και της Θράκης.

Αχ αμάν αμάν, σεκερίμ αμάν...

Αυτό το παθιάρικο, ερωτικό τραγούδι έρχεται στα χείλη μου καθώς η λεπίδα χαρακώνει το λαρύγγι μου. Το μαυριδερό, λιγδιασμένο χέρι του τσέτη που την κρατάει φέρνει τις τουρκικές λέξεις στον νου μου. Παντού γύρω μου νιώθω τον αχό της λυσσασμένης Τουρκιάς κι ακούω βλαστήμιες για τους γκισαούρηδες.

Βάι βάι, ζαβαλίμ βάι...

Το ερωτικό τραγούδι γίνεται σπαρακτικό μοιρολόι καθώς η τραχιά, σερνική φωνή πίσω μου με προστάζει να κάνω την προσευχή μου. Καταπώς λένε, η ζωή μου όλη διαβαίνει μπρος απ' τα σφαλισμένα βλέφαρά μου. Το σπίτι μας στη Φώκαια, η σφαγή κι ο καταδιωγμός, το φραγκομονάστηρο και το σκλαβοπάζαρο, το καφέ σαντάν και το μπορντέλο της κιορ Ταρούς, το καφέ αμάν κι ο Νεντίμ πασάς, η σκλαβιά κι η λευτεριά, η Σμύρνη, η Κόνια, η Καππαδοκία, το Αϊβαλί, το Αϊδίνι. Κι ο Γιάννος μου που με κοιτά κατάβαθα, με μάτια βουρκωμένα. Εγώ όμως δε βουρκώνω τώρα, δεν προσεύχομαι, δεν ικετεύω. Στέκω απλώς και καρτεράω, καθώς το μαχαίρι του ματώνει το πετσό μου. Από φοβέρες έχω χορτάσει πια, λίγα τα χρόνια μου, αμά πολλές φορές ανταμώθηκα καρσί καρσί με τον χάρο.

Εγώ, η Αννιώ, η Αννέτ, η Αϊνούρ, η Άννα Παπάζογλου.